

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-28 ta' Frar, 2007

Citazzjoni Numru. 387/2002/1

Paul u Josephine konjuġi Abela.

-vs-

**Libyan Arab Foreign Investment Co Limited u
Corinthia Palace Hotel Company Limited.**

Il-Qorti;

Rat l-att taċ-ċitazzjoni pprezentata fil-5 ta' April, 2002 li permezz tagħha l-atturi ppremettew:

Illi s-soċjeta' kummerċjali li tagħha l-attur huwa direttur kienet daħlet f'kuntratt ta' appalt mas-soċjetajiet konvenuti biex tagħmel xogħol ta' kostruzzjoni fil-Jerma Palace Hotel, M'Scala.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-attur, essendo bniedem tas-sengħa fix-xogħol tal-ġebel, kien anke ppresta x-xogħol manwali tiegħu biex jitlesta x-xogħol mertu ta' l-appalt.

Illi fis-7 ta' April, 2000, waqt li l-attur kien fuq xogħolu fil-Jerma Palace Hotel huwa waqa' go *shaft*, liema inċident seħħ tort tas-soċjetajiet konvenuti jew min minnhom minħabba imperizja u negligenza da parti tagħhom.

Illi minħabba f'dan l-inċident l-attur soffra danni konsistenti f'disabilita' permanenti fuq persuntu.

Għalhekk jitolbu lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex;

i) Tiddikjara illi l-inċident li seħħ fis-7 ta' April, 2000 waqt li l-attur kien qed jaħdem fil-Jerma Palace Hotel, M'Scala meta l-attur waqa' go *shaft* seħħ tort tas-soċjetajiet konvenuti jew min minnhom.

ii) Tillikwida d-danni sofferti mill-attur a kawża ta' dan l-inċident.

iii) Tikkundanna lis-soċjetajiet konvenuti jew min minnhom iħallsu lill-atturi d-danni hekk likwidati.

Bli-ispejjeż u l-imgħax u l-konvenuti ngunti in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta Corinthia Palace Hotel Co. Ltd. ipprezentata fis-7 ta' Mejju, 2002 li permezz tagħha eċċepiet;

Illi l-azzjoni attriċi hija assolutament u kompletament infondata sew fil-fatt kif ukoll fid-dritt u għandha tiġi miċħuda bli-ispejjeż kontra tagħhom, stante li l-inċident in kwistjoni u l-allegati

Kopja Informali ta' Sentenza

danni sofferti mill-attur ġraw unikament minħabba fi traskuraġni u negliġenza attribwibbli biss lill-attur.

Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, l-eċċipjenti bl-ebda mod ma kkawżat xi danni lill-attur, u għalhekk l-anqas ma tista' tinsab responsabbli għall-istess.

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tas-soċjeta' konvenuta maħlufa minn Dr. Anthony J. Vella u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta Libyan Arab Foreign Investment Co. Ltd. ipprezentata fit-12 ta' Novembru, 2002 li permezz tagħha eċċepiet;

1. Preliminarjament illi l-azzjoni attriċi, fil-konfront tas-soċjeta' eċċipjenti, hija preskritta ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili (Kap. 16);

2. Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju, is-soċjeta' eċċipjenti ma kienet bl-ebda mod responsabbli għall-incident illi allegatament kien involut fih l-attur u għal kwalunkwe danni li seta' soffra u għalhekk it-talbiet attriċi għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra tiegħu;

3. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tas-soċjeta' konvenuta maħlufa minn Bashir El Madani u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat ir-rapport tal-perit mediku l-kirurgu Charles Grixti.

Rat il-verbal tas-seduta ta' l-4 ta' Diċembru, 2006 li permezz tagħha l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob danni li soffra wara inċident li seħħ fuq il-post tax-xogħol tiegħu fil-Jerma Palace Hotel. L-attur ma kienx impjegat mas-soċjetajiet konvenuti iżda huwa direttur ta' soċjeta' li kienet qed tagħmel xogħol ta' kostruzzjoni fil-post imsemmi. Għalhekk ir-responsabilità tal-konvenuti trid tirriżulta mill-principji generali tad-dritt, ossija tal-Kodiċi Ċivili, billi bejn il-partijiet ma kienx hemm relazzjoni bejn haddiem u impjegat fejn allura l-principji li jirregolaw tali relazzjoni huma differenti u llum stabbiliti sew fil-ġurisprudenza tagħna. L-attur allura irid jipprova li l-konvenuti kienu responsabbli għall-inċident skond l-Artiklu 1031 tal-Kodiċi Ċivili illi jgħid li *kull wieħed iwieġeb għall-ħsara li ssir h̄tija tiegħu.*

L-inċident seħħ b'mod sfortunat billi l-attur waqa' go xaft fil-lukanda li naturalment huwa ma kienx jaf bih meta mar iġib xkupa minn kamra għall-oħra. Dak il-ħin kien hemm id-dlam u l-bieb illi fetaħ kien bħall-oħrajn; x'ħin fetħu u mar ifittex is-switch biex jixgħel sab il-vojt u baqa' niezel. (Ara affidavit ta' l-attur a fol 31). Fi kliem l-attur, *peress li wieħed seta' jkorri faċilment kont nistenna li l-bieb ikun imsakkar jew ikun hemm xi tip ta' avviż illi warajh hemm waqa' ta' erba' (4) sulari.*

L-attur esebixxa Dok. "DS" li fih id-dipartiment tax-Xogħol *tramite* l-Occupational Health and Safety Unit informat lill-Project Manager tal-lukanda Ronne Demicoli illi ai termini ta' l-Att VII ta' l-1994 kellhom jittieħdu numru ta' prekawzjonijiet. Jirriżulta mir-rapport tal-Pulizija illi l-bieb ġie msakkar wara l-inċident (fol 45). Demicoli qal lill-Pulizija li hu ma kienx preżenti meta ġara l-inċident iżda skanta kif ġara għaliex skond hu Abela ma kellux għalfejn jersaq l'hemm għaliex ix-xogħol kien qed isir fuq naħa oħra. Meta ġie kontro-eżaminat l-attur fis-seduta ta' l-14 ta' Frar, 2005 huwa reġa' spjega kif ġara l-inċident. Huma kienu jikinsu kuljum wara li jispiċċaw; mar iġib xkupa u ġara l-inċident – dak il-bieb qatt ma kien fetħu għaliex normalment kien jiknes xi hadd ieħor. Ix-xaft in kwistjoni kien maħsub biex fih isir lift.

Is-soċjeta' Corinthia Constructions esebiet affidavit ta' Ronald Demicoli li qal li s-soċjeta' imsemmija *tramite* kumpanija sussidjarja kienet qed tiegħu *ħsieb ir-refurbishment* tal-lukanda Jerma. L-attur permezz tal-kumpanija tiegħu ftiehem mal-LAFICO bix jagħmlu xogħol ta' demolizzjoni. Dak in-nhar ta' l-inċident qal lill-attur biex inaddfu fejn ħadmu u hu ma kienx preżenti meta ġara l-inċident. L-inċident ġara ċirka għaxar (10) metri bogħod mis-*site* fejn kienu qed jaħdmu l-attur u n-nies tiegħu.

Ġie esebit ukoll il-kuntratt bejn is-soċjeta' konvenuta LAFICO u s-soċjeta' li tagħha l-attur huwa direttur (fol 71). Fis-seduta tas-27 ta' Ġunju, 2005 xehed Sandro Schembri impjegat mas-soċjeta' Corinthia bħala *quality surveyor* u *project manager*. Huwa esebixxa pjanta tal-post. Ġie kontro-eżaminat Ronnie Demicoli li qal li huma ġew imqabbdin minn LAFICO bħala amministraturi tal-proġett. Ġie allura esebit a fol 139 il-kuntratt ta' bejn is-soċjetajiet konvenuti.

Is-soċjeta' LAFICO qed teċċepixxi l-preskrizzjoni ta' sentejn maħsuba fl-Artiklu 2153 tal-Kapitlu 16. Fil-waqt li hu minnu li din is-soċjeta' ġiet notifikata biċ-ċitazzjoni wara li għaddew sentejn minn meta ġara l-inċident, l-attur ippropona l-kawża jumejn qabel għaddew is-sentejn. Għalhekk il-Qorti fuq l-iskorta ta' diversi sentenzi riċenti, per eżempju Abela vs Xuereb deċiża minn din l-istess Qorti fil-15 ta' Diċembru, 2006 u s-sentenzi ċitati hemmhekk se tiċħad din l-eċċezzjoni.

Għalhekk jibqa' l-kwistjoni tar-responsabilita' għall-inċident. Is-soċjeta' Corinthia qed tallega li l-inċident ġara tort ta' l-istess attur fil-waqt li l-eċċezzjoni l-oħra ta' LAFICO hija fis-sens li hija ma kinitx responsabbli għall-akkadut.

Qabel xejn wieħed irid iħares lejn l-inċident *ut sic* qabel ma jasal għal deċiżjoni dwar ir-responsabilita' tiegħu u minn dan il-lat ma hemmx dubbju li l-attur personalment

Kopja Informali ta' Sentenza

ma kellu ebda tort ta' dak li ġara. Xi ħadd kellu jkun responsabbli għall-fatt li wara bieb li minn

barra jidher bħall-oħrajn ikun hemm xaft li minnu wieħed seta' jaqa' għoli ta' massimu ta' erba' (4) sulari. Il-bieb allura kellu jinżamm magħluq u msakkar jew ta' l-inqas kellu jkun hemm sinjal biex wieħed ikun avżat qabel jidhol. L-attur qabel dak in-nhar qatt ma kien fetħu u allura min kien responsabbli kellu jobsor li xi ħadd seta' jiftħu u jaqa' għal isfel.

Il-kwistjoni allura hija min kien responsabbli li jara dan; jekk hux l-istess soċjeta' li tagħha l-attur hu direttur jew il-konvenuti. Skond il-ftehim bejn LAFICO u l-kumpanija Civil Engineering Limited, din ta' l-ahħar kellha tikkonforma mal-liġijiet tal-pajjiż relatati max-xogħol (para 1.19). Ġie miftiehem ukoll li l-kuntratt kellu jispezzjona l-post fejn kellu jsir ix-xogħol u *no claim will be allowed on the grounds of the conditions under which the works will be executed*. Fil-fehma tal-Qorti l-kondizzjonijiet miftehmin f'dan il-kuntratt huma aktar ta' natura ekonomika bejn il-partijiet u s-soċjeta' Civil Engineering żgur li ma assumiet ebda responsabilita' għal incident bħal dak li ġara lill-attur. Ma kienx zgur komputu tagħha illi tara li l-bieb in kwistjoni jissakkar u dan kien komputu ta' min kellu l-kontroll tal-lukanda.

Bejn il-konvenuti kif ġia' ingħad kien hemm kuntratt illi ġie esebit a fol 139 tal-proċess. Permezz ta' dan il-kuntratt, LAFICO li huma sidien tal-lukanda krewha lill-Corinthia u għadditilha l-pussess tal-lukanda u l-materjal ta' ġo fiha (Artiklu 7). Allura r-responsabilita' tal-ġestjoni tal-lukanda kien għal kollox tas-soċjeta' Corinthia u billi LAFICO ma kellhiex fil-mument in kwistjoni pussess tal-lukanda għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju u s-soċjeta' konvenuta l-oħra Corinthia Palace Hotel Company Limited tenuta responsabbli għall-incident għaliex kif ġia' ingħad, kellha tara li l-bieb in kwistjoni jinżamm imsakkar. Kien messha bassret li xi persuna li

ma kinitx imdorrija taħdem fil-post setgħet tifthū mingħajr ma tkun taf x'se ssib. Dan independentement mill-fatt li kienet LAFICO li tat il-kuntratt lis-soċjeta' Civil Engineering għaliex ir-responsabbilita' tal-konvenuti f'din il-kawża m'hijiex kuntrattwali iżda akwiljana.

Fir-rigward tal-likwidazzjoni tad-danni bħas-soltu se jiġu applikati r-regola stabbiliti fil-kawża Butler vs Heard. L-attur kellu sebgha u erbgħin (47) sena meta ġara l-incident u miċ-ċertifikat rilaxxat mill-kirurgu Charles Grixti għandu disabili'ta' permanenti ta' tnax fil-mija (fol 50). Dan jaqbel ukoll ma' dak li ċċertifika privatament Mr. Charles Sciberras (ċertifikat anness maċ-ċitazzjoni) anke jekk mhux ma' ċertifikat ieħor rilaxxat mill-istess kirurgu iktar tard. Mid-dokumenti esebiti jidher li l-attur kien qed jaqla' ċirka sebat elef Lira Maltin (Lm7,000) fis-sena.

Il-Qorti se tadotta *multiplier* ta' tnax il-sena u għalhekk dan multiplikat bi tnax fil-mija b'sebat elef Lira Maltin (Lm7,000) jammonta għal għaxart elef u tmenin Lira Maltin (Lm10,080). L-incident ġara fl-2000 u għalhekk il-Qorti mhux se tnaqqas xejn għal ħlas f'daqqa u lanqas se żżid għal inflazzjoni biex tagħmel tajjeb għat-tnaqqis li jkollu jsir għal ħlas ta' taxxa u kontribuzzjonijiet.

Għal dawn il-mottivi l-Qorti tilqa' t-talbiet attriċi fis-sens fil-waqt tilqa' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta Libyan Arab Foreign Investment Company Limited u tilliberaha mill-osservanza tal-ġudizzju, tiċhad l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta Corinthia Palace Hotel Company Limited u tikkundannaha tħallas lill-attur is-somma ta' għaxart elef u tmenin Lira Maltin (Lm10,080). L-ispejjeż tal-L.A.F.I.C.O. tħallashom hija stess u l-kumpliment mill-istess soċjeta' Corinthia Palace Hotel Company Limited.

Moqrija.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----